

Iveta Zatočková

Tiene
babieho
leta

Spolok slovenských spisovateľov

Iveta Zaťovičová

Tiene
babieho
leta

Copyright © Iveta Zaťovičová, 2016
Cover photo © Mária Streicherová, 2016
Cover design © Jana Satková, 2016

© Spolok slovenských spisovateľov
e-mail: spolspis@stonline.sk
<http://www.spolok-slovenskych-spisovatelev.sk>

SPOLOK SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

Zodpovedná redaktorka: Zuzana Kuglerová
Obálku s použitím fotografie Márie Streicherovej spracovala Jana Satková
Sadzba: Jana Satková
Tlač: Alfaprint
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-89727-43-8

*Rudolfovi, ktorý vstúpil
do môjho života, aby ho obrátil
celý naruby*

Úvod

Nemôžem tvrdiť, že udalosti, ktoré sa v týchto príbehoch odohrávajú a osoby, ktoré v nich vystupujú, sú vymyslené. Nemám potrebu príbehy vymýšľať, keď všade okolo nás rastú živé príbehy ako huby, a to aj keď neprší. Myslím si, že čokoľvek vymyslené je menej zaujímavé než to, čo je skutočné, lebo čo je vymyslené, je len vykonštruované, a čo je skutočné, je živé.

Ale živé je menlivé, tak ako rieka, ktorá tečie, ako strom, čo rastie k nebu, ako biely deň, ktorý sa večerom prehupne do tmy, ako život, ktorý nabáňa vlastnú smrť. Ide len o to, v ktorom okamihu sa na danú vec, udalosť, jav dívame a kto konkrétne sa na ňu díva, v akom rozporení, v akom svojom životnom období, či je to v okamihu zúfalstva alebo nádeje.

Tieto isté udalosti sa mohli teda stať aj úplne inak, a tiež by to bola pravda. Len by ich musel napísať niekto iný.

autorka

Dom, v ktorom ťa budem čakať

1

Realitná kancelária, v ktorej Dada pracovala, sídlila v dome na Bajazidovej ulici číslo jedenásť, presne tam, kde bola aj maďarská škola, maďarská škôlka, pohrebníctvo a papiernictvo. Na ulici bol ešte malý bar, malé elektro, malá policajná stanica a zopár rodinných domov, z ktorých niektoré boli tiež malé. Táto ulica, či skôr ulička, sa nachádzala v centre mesta, ale keďže bola až *za* kostolmi, nebola taká významná ako tie *pred* kostolmi, kde boli aj obchody, banky a mestská knižnica. Niekoľko storočí dozadu, keď táto ulica ešte nebola ulicou, ale možno len blatnivou plochou, v týchto miestach stálo opevnenie kalvínskeho kostola a počas tureckej nadvlády, v bašte, ktorá bola o niečo ďalej, sídlil turecký beg. Svoje meno dostala ulica na jeho počesť, či skôr výstrahu, proste po ňom. Malá Begova – ktovie prečo a kto potom premenoval ulicu na Bajazidova. Zrejme nejakému poslancovi bola milšia opera než kabát. Zhruba o tristo

rokov neskôr v dome číslo jedenásť zriadili meteorologickú stanicu, ktorá položila základy odborného pozorovania počasia v tomto regióne a vďaka ktorej má Lučenec dodnes meteorologickú stanicu, vysunutú v blízkych Boľkovciach.

Dade sa táto história okolo domu, ktorý kúpil Bruno, páčila. Vyhodnotila ju ako zaujímavú a prítlačivú a zdalo sa jej celkom prirodzené, že v nej odteraz bude sídliť významná realitná kancelária, ktorej ona bude šéfovať.

Keď ju vlni na jeseň ten bláznivý Holanďan oslovil, či by nešla k nemu, do jeho prekladateľskej agentúry robiť predaj realít, neváhala tak dlho, ako by sa to od bývalej bankovej pracovníčky, tobôž vo vedúcej funkcii, čakalo. Jednoducho si spočítala má dať a dal, dala do pomeru svoje končiace možnosti v banke oproti začínajúcim výzvam v realitke, a keď došlo na lámanie chleba, so soľou v očiach a tlakom v hrudi ponuku prijala. Nemala vôbec poňatia, aký kapitál Holanďan má, ako hlboko sa v realitnom obchode vyzná a vôbec netušila, či jej ponúkaný príjem vystačí na živobytie alebo nie.

„Potrebujem tisíc až tisíc dvesto eur na to, aby som mohla užiť rodinu a platiť svoje úvery – keď mi to vieš zabezpečiť – môžem tu pracovať.“

Dada povedala svoju požiadavku v eurách, hoci na Slovensku v tom čase vládla ešte slovenská koruna, ale chcela, aby jej Holanďan rozumel. Holanďan porozumel dobre, avšak nevedel (a musíme uznať, že to ani netvrdil), či vie zabezpečiť Dade vo svojej firme príjem tisíc až tisíc dvesto eur. Ale čo vedel iste, bolo, že ju potrebuje, práve túto

Dadu, tak jej to aj povedal. Pre Dadu to nebola odpoveď síce uspokojivá, ale dosť príťažlivá na to, aby ponuku prijala. Nakoniec sa dohodli, že jej bude vyplácať osemsto eur v hrubom a plus bude mať dvadsať percent z každej provízie.

Bol boom, Slovensku a celému svetu sa darilo výborne, nebolo sa čoho báť. Po čase sa ukázalo, že bolo, lebo už sa na tom pracovalo, ale v tom čase to ešte nikto netušil, ani o tom nepísal. Ani noviny.

Po prvom polroku v realitke to vyzeralo tak, že Dada vie zarobiť asi tritisíc eur mesačne, keby dvetisíc z nich nemusela vracat' späť do firmy, v ktorej sa medzičasom stala spolumajiteľkou. Okrem toho Brunova rodina v Holandsku musela tiež z niečoho žiť, a nakoniec si aj Bruno sám povedal, že začne žiť.

S Dadou.

2

Bolo teplé aprílové popoludnie, keď Dada dočítala mestský spravodaj, skontrolovala maily, či na všetky odpovedala a so záujmom si prezerala vlastnú realitnú stránku s domčekmi, chalupami, bytmi a pozemkami. Nakoniec – ako vždy a najradšej – zakotvila na stránke, kde pred pár dňami, hlavne kvôli rozšíreniu ponuky, zakvačila svoj vlastný dom v Haliči a s úľubou prechádzala od jednej fotky k druhej, pričom sa len utvrdila v tom, že dom je zo všetkých

ponúkaných najkrajší a záhrada nemá páru široko-ďaleko. Dom ocenila na tri milióny a bola zvedavá, či by jej niekto tie tri milióny ponúkol. Ak áno, tak ho možno aj predá.

Ako tak rozjímal a natrčala chrbát láskajúcim lúčom slniečka, ktoré zatiaľ svietilo len koso, niekto zaklopal na dvere.

„Ďalej!“

Nebolo také obvyklé, že klient príde o štvrtej, ale stále mali otvorené, tak prečo nie. Hompáľala nohami pod stolom a čakala na svoju obeť.

Vo dverách sa zjavil vyšší starší muž, sivovlasý, mohol mať šesťdesiat až sedemdesiat rokov. V nepremokavej vetrovke, so šiltovou čiapkou, ktorú si pri príchode zložil.

„Good afternoon. Can I speak English? Do you understand English?“

„Yes, of course,“ odpovedala pohotovo Dada, lebo čokoľvek čakala, anglického pána veru nie.

To, že je naozaj Angličan, identifikovala správne a ako neskôr zistila, pochádzal priamo z Londýna. Nechápala, čo preboha ten tu chce, asi preklad.

Angličan sa spýtal, či si môže sadnúť a spustil výrazne pomalou, pritom dokonalou oxfordskou angličtinou:

„I would like to buy a house, a family house. It should be on the way between Lučenec and Zvolen, as near as possible to Detva or Zvolen. But it can be also in Lučenec, yes, Lučenec would be also fine. Do you have any houses in these locations?“

Ach bože! Čo my máme v Detve alebo Zvolene? Nič. V hlave rýchlo premietala ďalšie možnosti – veď povedal, že aj medzi Lučencom a Zvolenom, v najhoršom prípade v Lučenci tiež.

A aký veľký má byť ten dom? Pre koľko osôb? Aká je vaša predstava?

„I think about three or four rooms, with a little garden, and I would appreciate a house in a good condition.“

Tri miestnosti a malá záhrada, uhm, a chcete dom v dobrom stave.

Dada natočila monitor k Angličanovi a klikla na región Lučenec, časť domy. Celá jej ponuka pozostávala z piatich domov, z ktorých jeden bol v Divíne – storočný, potreboval rozsiahlu rekonštrukciu alebo zbúranie, druhý bol dom jej kamaráta na Zvolenskej ceste (a tento by aj sama chcela, keby naň mala peniaze), tretí bol v Biskupiciach (úplne opačným smerom, ako chcel Angličan), štvrtý – šesťizbový v Ružinej a piaty, najnovšia ponuka, bol jej vlastný dom v Haliči, ktorý v skutočnosti na predaj vlastne nebol, ale to nikto okrem Dady nevedel.

Dada pri svojej chabej ponuke trochu zrozpačitelá a snažila sa vysvetliť, že veľa toho ešte nemajú, keďže realitná kancelária je pomerne nová a v meste je vyše dvadsať takých kancelárií, ak nie aj viac. Angličan, ktorý ju medzitým vyzval, nech ho volá Paul, jej povedal, že bol už aj v inej realitnej kancelárii a nejaké vytlačené ponuky si odtiaľ zobral, ale že dosť ťažko sa mu s tými ľuďmi komunikovalo, lebo nehovorili dobre po anglicky.

Vidíš Paul? Ty si ich angličtine nerozumel, lebo ich angličtina bola zlá, ale ani oni teba nerozumeli, aj keď tá tvoja je výborná. Táto spomienka na vtip o slovenskom bačovi Dadu pobavila.

V jednej realitke mu poradili, že keď sa chce aj dohovoriť, nech ide do *tej prekladateľskej agentúry na Bajazidovej*, kde mu možno pomôžu.

„So... I am here.“

„Ktoré z týchto domov vám mám vytlačiť?“ Dada ponúkla svoje profesionálne služby vrátane jazyka anglického.

„I think... these three: Lucenec, this in Ruzina and... this in Halic, please.“

„Ale... ten v Halič nie je medzi Lučenec and Zvolen, je to medzi Lučenec and Veľký Krtíš...“

Nakoniec mu vytlačila všetky tri, veď čo.

Paul si na záver vyžiadal od Dady vizitku, skontroloval, či je na nej aj telefónne číslo.

„Dagmar Sli-vo-va,“ hláskoval pomaly, “your telephone number is here, okay.“

A strčil si vizitku nie za klobúk, ale do vrecka.

Ešte jej povedal, že doma, čo znamenalo na chate kdesi v Podpoľaní, si všetky ponuky dobre pozrie a do týždňa sa jej ozve.

3

Apríl takmer ubehol, predaje sa ňaťahovali a ňaťahovali, bolo treba platiť dane, odvody a výživné do Holandska. Do

domu na Haliči sa nasťahoval Bruno. Pôvodne chcel bývať v zadnej časti domu na Bajazidovej, bolo by ho však treba zrekonštruovať. Zarobili dosť, ale nie dosť na všetko a pre všetkých. *Potrebujeme zarobiť viac* bola jediná veta, ktorú Bruno používal ako čarovnú formulku, keď im chýbali peniaze. Slovák by si bol povedal *Musím míňať menej*, ale to Bruno nemal v úmysle. Viac, viac! Dadin bývalý generálny, Rakúšan, by bol za taký výrok vďačný. Keď jeden rok urobila ich banka fantastické zisky, povedal, že je to síce dobrý výsledok, ale treba urobiť viac. Mehr. Nasledujúci rok fantastický výsledok takmer zdvojnásobili, ale Rakúšan opäť povedal, že na rok treba urobiť mehr. *Mehr, mehr*. Až napokon prišli roky, keď zisk banky sotva dosiahol zisk minulého roka a až vtedy stačilo aj *behalten*.

Dade s Brunom však nestačilo udržať výsledok minulého roka, lebo náklady na dve rodiny a štyri deti boli vysoké.

Nicméně – a to by bol ten najsprávnejší výraz, keby sa v slovenčine mohol použiť – teda nicméně, Dada klikla na svoj dom na stránke a rozhodla sa znížiť jeho cenu na 2 650 000 korún. A začať ho seriózne predávať.

V poslednú aprílovú stredu jej zavolať Paul, že by si rád pozrel domy – tie, čo sú na letákoch. Všetky.

„Myslíte Lučenec, Ružiná and Halič?“

„Yes, please, if it is possible this week.“

Bol presný ako hodinky. Jeho jeep pristál v piatok pred kanceláriou o 9.47 h. a presne o 10.00 h. stál v chodbičke, kde si – tak ako minule – sňal čiapku a zaklopal.

Hello Paul, Hello Dagmar, môžeme ísť? Áno, môžeme.

Dada zobrala pripravené tri fascikle, dva kľúče od domov a kľúč od auta.

„Pôjdeme mojím autom, okay?“

„You are the boss, you decide.“ usmial sa na ňu Paul a to bolo vôbec po prvýkrát, čo sa usmial.

Prvý na pláne mala Zolov dom v Lučenci, v podstate ten, ktorý o chvíľu Paulovi predá. Paul to ešte nevie, ale ona áno. Rozhodla sa tak po tom, čo si pred dvoma dňami s Paulom pozrela všetky domy na stránke. Možno ich Paul videl viac, ale porovnateľných – čo do kvality a ceny – tento nemal konkurenciu. Ani v iných realitkách.

O päť minút pristáli na Zvolenskej ceste pred žltým domom s bránou dokorán. Za ňou ich vítal upravený dvor a garáž s automatickou bránou, ktorá sa práve rolovala hore, ako keď otvárate konzervu.

„Čau, Zoli, môžeme?“ pozdravila Dada majiteľa familiárne, keďže ho poznala sto rokov. Jeden jeho dom vo Filakove už predala, toto bude druhý.

„Samozrejme, už som aj otvoril, môžete ísť dnu.“ povedal Zolo a vystretou rukou a miernym úklonom naznačil, že dom im je k dispozícii.

Dada mala Zola ako majiteľa domov, ktoré predávala,

rada. Vždy prišiel na miesto včas a dom bol vždy otvorený, uprataný a pripravený na obhliadku. Otočila sa smerom k Paulovi a povedala:

„Dom je veľmi pekný zvonku, ale myslím, že nebudeš sklamaný, ani keď ho uvidíš zvnútra. Let's go.“

V porovnaní s fotkou na letáku chýbala na terase jakuzza, ale tá aj tak nebola v cene. Fotka však naznačovala, že dom bude komfortný, až honosný. Sedenie z teakového dreva na terase Paula očividne potešilo.

Dada si to samozrejme všimla a usmiala sa naňho. Trochu jej prišlo ľúto, že keď dom kúpi Paul, ona ho už nekúpi. Nevadí, kúpi si potom iný. Teraz hlavne potrebuje peniaze, toto musí predať.

Vošli dnu, Zolo ako posledný. Na obhliadke bol vždy ticho, ozval sa len vtedy, keď ho k tomu vyzvala. Úplne ukážkový!

Zabočila do kuchyne, ktorá bola hneď za vchodovými dverami vľavo a počkala na Paula. Povedala mu, že táto pekná biela kuchynská linka bola vyhotovená na mieru, ako aj kuchynský stôl a stoličky. Ostatné nechala na Paulove dojmy. Nikdy nekomentuje nahlas to, čo sa jej nepáči, dojem si musí urobiť kupujúci sám. Naopak, ak sa jej samotnej niečo v dome páči, kupujúceho na to zvlášť upozorní. Osobne by tú mramorovú dosku na linke hneď vymenila. Jedálenský stôl bol súčasťou kuchynského nábytku, tiež s mramorom. Ten by asi padol za obeť celý. Vyšli späť na chodbu a Dada otvorila dvere do práčovne s malým skladom.

Upozornila Paula, že takýto skladík je veľmi užitočný pre každú domácnosť.

„Very useful.“

Paul pokyvkával hlavou.

„Yes, very useful.“

Za pracovňou sa nachádzala impozantná kúpeľňa s dvoma umývadlami, veľkým zrkadlom a rohovou vaňou, ktorá svojou veľkosťou pripomínala malý bazén. Tiež WC. Všade prevládal mramor, tentokrát tmavozelený. Z kúpeľne sa dalo prejsť zadnými dverami do spálne, ale Dada chcela spálňu ukázať Paulovi tak, ako do nej bude vchádzať najčastejšie – z obývačky. Tá bola ústrednou miestnosťou domu, bol v nej krb, televízor, kožená sedacia súprava a drevené točité schody do podkrovia. Z obývačky viedli dvere do pracovne a na druhej strane do spálne.

Dada si vedela predstaviť, že by tu s Brunom bývali... Deti by vyhnala hore, do podkrovia, kde boli akože dve izby, nie predelené. Veľa súkromia by nemali, ale načo by bolo jej deťom súkromie! Veď aj tak lozili vždy jeden k druhému, hlavne mladší k staršiemu. A bola tam tiež obrovská kúpeľňa so záchodom. A všade veľa, veľa úložného priestoru, kde by mohli rýchlo spratať svoj bordel, keby ich prišla skontrolovať.

Paul prechádzal po dome, občas pokývol hlavou na znak súhlasu s celkovou dispozíciou domu.

Keď mali vyjsť do podkrovia, Dada si ešte v rýchlosti pomyslela, či nemá pustiť Paula prvého, veď čo sa jej bude dívať na zadok? Aáále... Mala dosť dlhú sukňu, až do pol

lýtok a na zadok nech sa díva, keď chce. Možno ho to viac inšpiruje. Ladne vybehla po strmých drevených schodoch a usvedčila sa v tom, že pre jej deti by toto podkrovie fakt bolo dobré.

Paul položil niekoľko otázok týkajúcich sa fungovania systémov, Zolo na ne pohotovo odpovedal a ochotne ukázal, čo bolo treba. Dada bez problémov tlmočila, aspoň si trochu precvičila aj tieto schopnosti. Nakoniec skončili vonku na dvore, odkiaľ všetci traja očami hodnotili dom od komína po sokel.

Paul bol veľmi spokojný s obhliadkou a Dada, vidiac spokojného Paula, bola spokojná ešte viac.

Dobre.

5

Cesta do Ružinej trvala trochu dlhšie ako cesta z Bajazidovej na Zvolenskú. Paul bol veľmi spokojný s prvou obhliadkou, *toto má úplne inú úroveň*. Dada pochopila, že tým nemyslí len dom samotný a zalichotilo jej to.

„Ja som tiež rozmýšľala nad kúpou tohto domu, Paul.“

„Really?“ neskrýval Paul prekvapenie, že ona ešte nemá vlastný dom, keď má realitku. „A stále ho chceš ešte kúpiť, alebo...?“

„Zámer je niečo iné ako možnosť. V tomto prípade môj zámer trvá, ale nemám peniaze na to, aby som ho kúpila,“ priznala sa úprimne Dada.